

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
Іноземних мов та перекладу.
Протокол № 8 від 25.01.2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни**

**"ПРАКТИКУМ З ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ У БІЗНЕС-
ДІЯЛЬНОСТІ"**

**для студентів усіх спеціальностей
денної форми навчання**

Укладачі: доцент кафедри іноземних мов та перекладу
Давидова Ж.В.
доцент кафедри іноземних мов та перекладу
Савицька Л. В.

Відповідальний за випуск: зав. каф. Колбіна Т. В.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Процеси глобалізації та інтеграції у світі, економічний і соціальний розвиток України, входження України в європейський освітній простір значно збільшили потребу у фахівцях, які в професійній діяльності здатні до спілкування з представниками інших мов та культур (у безпосередньому контакті або опосередковано через сучасні технічні засоби або різноманітні носії інформації). Володіння однією або двома іноземними мовами стало невід'ємною складовою частиною підготовки сучасного фахівців усіх економічних спеціальностей.

Нові інформаційні технології, що надали можливість пошуку необхідної інформації у світовій мережі Інтернет, потребують від фахівців не тільки удосконалених мовленнєвих навичок (розмовних, читання, аудіювання, письма), а і здатності швидко та якісно переробляти великі обсяги інформації, адекватно перекладати необхідний мовний матеріал на рідну мову і навпаки.

Фахівцям з усіх економічних спеціальностей володіння іноземними мовами надають значні переваги, оскільки дозволяють зробити економічний аналіз ринків збуту, провести маркетингове дослідження, прийняти оптимальне рішення в комерційній сфері з урахуванням різних аспектів співробітництва із закордонними партнерами тощо.

Метою викладання дисципліни "Практикум з перекладу текстів у бізнес-діяльності" є формування перекладацької компетентності у бізнес-сфері на основі перекладу текстів на різних носіях (паперових, електронних, аудіо- та відеотекстів).

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

ознайомлення з теоретичними аспектами перекладацької діяльності;

поглиблення знань щодо фахової термінології, типових граматичних структур текстів професійної спрямованості;

удосконалення навичок перекладу текстів у галузі економіки, міжнародного бізнесу з метою ознайомлення зі світовим досвідом і досягненнями для подальшого використання у своїй практичній діяльності;

набуття навичок швидкого вилучення необхідної інформації з іншомовних джерел на основі застосування моделі перекладу тексту й вироблення стратегій перекладу.

Об'єктом вивчення дисципліни є міжкультурні та лінгвістичні особливості перекладу у сфері професійної діяльності.

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни "Практикум з перекладу текстів у бізнес-діяльності" є перекладацька діяльність у бізнес-сфері на основі соціально-політичних та економічних текстів, ділової документації і листування, контрактів та угод, торговельної та фінансової документації, ведення ділових переговорів іноземними мовами.

Пререквізити: Володіння англійською, французькою, німецькою мовою не нижче рівня B1 (згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

особливості системи мови, що вивчається (лексичні, граматичні, стилістичні) у професійному контексті на рівні, у тому числі:

лексичні одиниці, що є необхідними для перекладу текстів в академічній та професійній сферах (загальноживані, інтернаціоналізми, термінологічні);

граматичні структури, що є необхідними для розуміння і продукування текстів в академічній та професійній сферах;

стилістичні особливості основних функціональних стилів іноземної мови; реєстри (стили) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;

мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного і професійного мовлення з урахуванням правил ділового етикету та особливостей міжкультурної комунікації;

моделі перекладу текстів у професійній діяльності.

вміти:

перекладати з іноземної мови на рідну та з рідної мови на іноземну суспільно-політичні тексти, тексти загальноекономічного характеру та з фахової тематики;

складати іноземною мовою тексти у сфері професійної діяльності і ділової комунікації;

швидко вилучати й обробляти необхідну інформацію професійного спрямування з іншомовних джерел;

читати і розуміти з повним охопленням змісту літературні, суспільно-політичні і загальноекономічні тексти, а також тексти професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;

презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;

сприймати на слух зміст навчальних аудіоматеріалів професійного спрямування та їх переклад;

брати активну участь у дискусіях з професійно значущих проблем, обґрунтовувати власну точку зору;

застосовувати набуті знання міжкультурної комунікації у процесі усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Професійна компетентність, що формується у студентів після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Перекладацька компетентність у сфері бізнес-діяльності	Лінгвістична складова – коректування, уніфікація та розвиток базових мовних знань з фонетики, граматики й лексики іноземної мови; коректне застосування мовних засобів у процесі перекладу.
	Міжкультурна складова – знання міжкультурних особливостей бізнес-діяльності; знання міжкультурних особливостей ділового спілкування; уміння враховувати міжкультурні особливості у перекладацькій діяльності.
	Комунікативна складова – враховувати особливості функціональних стилів при письмовому перекладі текстів, обирати адекватні мовні й мовленнєві засоби.

Таблиця 2

**Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Практикум з перекладу текстів у бізнес-діяльності" (за Національною рамкою кваліфікацій)**

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Міжкультурні особливості перекладацької діяльності Тема (1, 2, 3, 4, 5)					
Лінгвістична, міжкультурна та комунікативна	Володіння іноземною мовою не нижче рівня А1, базові теоретичні знання процесу перекладу, базові практичні вміння перекладацької діяльності	Знання спеціальної термінології з теми; теоретичні знання щодо процесу перекладу текстів; знання міжкультурних особливостей перекладацької діяльності.	Вміння застосовувати набуті знання, враховувати міжкультурні особливості під час перекладацької діяльності	Здійснювати комунікацію в усіх видах мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, письмо, мовлення) з вивченої теми.	Самостійно опрацьовувати джерела інформації з теми, оперувати теоретичними знаннями та мовним матеріалом з теми, формувати відповідальність як професійно-особистісну характеристику майбутнього фахівця на основі вивченої теми.
Змістовий модуль 2. Практика перекладу Тема (6, 7, 8, 9, 10)					
Лінгвістична, міжкультурна та комунікативна мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, письмо, мовлення).	Володіння іноземною мовою не нижче рівня А1, теоретичні знання процесу перекладу, міжкультурних особи-востей перекладу; базові практичні вміння перекладацької діяльності	Знання специфіки перекладу в переговорах (послідовний, синхронний переклад), психологічної та технічної підготовки до проведення переговорів і до усного перекладу, тактики та методів ведення переговорів, структури переговорів, спеціальної економічної термінології з теми.	Вміння застосовувати коректні мовні засоби (лексичні та граматичні) при перекладі текстів на основі особливостей міжкультурної комунікації.	Здійснювати комунікацію в усіх видах мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, письмо, мовлення) з вивченої теми.	Самостійно опрацьовувати джерела інформації з теми, оперувати теоретичними знаннями та мовним матеріалом з теми, формувати відповідальність як професійно-особистісну характеристику майбутнього фахівця на основі вивченої теми.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Міжкультурні особливості перекладацької діяльності

Тема 1. Завдання та методи перекладу. Сутність поняття "переклад". Основні види перекладу

Зміст поняття "переклад". Теорія перекладу як наука, його закони та методи. Моделі перекладу: ситуаційна, семантично-трансформаційна.

Переклад як засіб міжмовної і міжкультурної комунікації. Повний та інформативний переклад (реферативний і анотаційний); усний і письмовий; послідовний і синхронний; переваги і вади комп'ютерного перекладу.

Тема 2. Процес перекладу (визначення поняття, моделі, способи перекладу, інструментарій)

Перекладацький аналіз змісту і структури іншомовного тексту з метою глибшого його розуміння. Пошук точних еквівалентів у мові, перекладу для передачі значень і понять мови оригіналу.

Редагування тексту перекладу – приведення тексту перекладу у відповідність з нормами мови перекладу.

Використання різноманітних словників і довідкової літератури, а саме: двомовні і одномовні словники, тлумачні, загальні, спеціальні, фразеологічні, словники скорочень, крилатих латинських сполучень, словники на електронних носіях; довідники за фахом, розмовники.

Тема 3. Лексичні питання перекладу

Лексична полісемія і проблема визначення контекстуального значення слів. Інтернаціональні слова та "несправжні друзі" перекладача. Неологізми. Передача власних та загальних імен (проблема їх транскрипції, транслітерації, перекладу). Інтернаціоналізми в мовах за фахом та їх передача на рідну мову. Скорочення та аббревіатури. Переклад ідіом та метафор.

Тема 4. Лексичні та граматичні питання перекладу

Лексичні трансформації при перекладі. Зміна структури речення при перекладі. Передача артикля. Переклад дієслів у пасивному стані. Переклад інфінітива та інфінітивних зворотів. Переклад дієприкметника та дієприкметникових зворотів. Переклад дієприслівників і дієприслівникових зворотів. Переклад форм умовного способу. Переклад емфатичних конструкцій. Переклад модальних дієслів.

Тема 5. Мова спеціальності та основні питання термінології

Види спеціальної літератури: монографії, статті, підручники, довідники, тлумачні словники.

Термінологічні особливості: терміни як науково-оброблені поняття; стандартність термінів; обов'язковість перекладу тільки одним терміном. Терміни, що не мають аналогів в мові перекладу.

Роль контексту. Розходження в орфографії, що використовується в Британії і США. Фразеологічні особливості. Скорочення.

Змістовий модуль 2. Практика перекладу

Тема 6. Переклад та реферування наукових текстів з економіки

Відмінність стилю монографій, статей, підручників для різного рівня студентів.

Грамматичні особливості: наявність складнопідрядних і складно-сурядних речень; чисельних атрибутивних груп в препозиції до іменника; широке використання пасивного стану та зворотів із не особовими формами дієслова; відсутність артиклів і т. ін. Використання запозичених слів або пояснення значень цих слів.

Переклад наукових текстів з економіки, їх реферування, написання анотацій, резюме та наукових доповідей.

Тема 7. Переклад банківської та біржової документації

Типи банківської та біржової документації: звіти, виписки з поточних рахунків. Стандартизація документів.

Ділова гра "Зустріч представника банку з клієнтом щодо отримання кредиту".

Складання ділових листів: "Запит на видання кредиту, відповідь на запит про надання кредиту". Переклад та реферування газетної статті з

економіки.

Тема 8. Переклад документації фінансової звітності

Типи фінансової документації: звіти, рахунки, сертифікати. Стандартизація документів. Порівняння структур фінансових звітів та балансів в країнах вивчаємих мов. Звіти незалежних аудиторів.

Ділова гра "Обговорення ціни контракту. Умови розрахунків".

Складання ділового листа: "Нагадування про затримку розрахунків та відповідь на нього".

Тема 9. Переклад комерційної документації, контрактів та угод, ділових листів

Специфіка структури контрактів та угод. Документація при виконанні умов контракту та її переклад (загальні умови поставок, Incoterms, рекламації, умови розрахунків, коносаменти тощо).

Тренінг двостороннього письмового перекладу документації.

Ділова гра, перегляд та опрацювання відеоряду: "Ведення переговорів та укладання договору".

Складання листів: "Рекламація на поставку/якість продукту та відповідь на неї".

Типи ділових листів (запрошення, листи-запити, оферта, замовлення, підтвердження та ін.).

Лексичні і граматичні особливості ділового листа. Скорочення, аббревіатури, стандарти оформлення та загальноприйняті стилістичні форми в міжнародній практиці ділового листування.

Тема 10. Перекладацька діяльність на переговорах

Специфіка перекладу в переговорах (послідовний, синхронний переклад). Психологічна та технічна підготовка до проведення переговорів і до усного перекладу. Тактика та методи ведення переговорів. Структура переговорів.

Перекладацький тренінг. Особливості міжкультурної комунікації під час проведення переговорів, загальноприйняті культурно-етичні норми.

Змістові модулі передбачають досягнення поставлених цілей засобами іноземної мови:

ознайомлення, розвиток та закріплення знань та умінь стосовно аналізу економічної діяльності, попиту та пропозиції на ринку, інфляції та її впливу на економічну діяльність тощо;

доповнення, розширення та поглиблення професійної обізнаності студентів, які спрямовані на подальшу професійну діяльність;

об'єднання підприємств, основи ведення бізнесу охоплюють питання створення, структури і типів підприємств, забезпечення ресурсами, матеріальними і людськими; системи менеджменту і крос-культурного менеджменту; зовнішньоекономічної діяльності; міжнародного маркетингу і реклами тощо.

Навчання діловому спілкуванню передбачає роботу з різноманітними автентичними документами: угодами та контрактами, рахунками і товарними накладними; діловими листами; CV і супроводжувальними листами, e-mail; а також телефонні розмови, переговори, презентації, співбесіди.

3. Теми та плани практичних занять

Практичне заняття – організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організує глибоке вивчення студентами граматичних і лексичних тем з навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – наборі завдань різної складності для виконання їх студентами на занятті.

Тематичний план практичних занять наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)
1	2
<p>Змістовий модуль 1. Міжкультурні особливості перекладацької діяльності</p>	<p>Тема 1. Завдання та методи перекладу. Сутність поняття "переклад". Основні види перекладу</p> <p>Зміст поняття "переклад". Теорія перекладу як наука, його закони та методи. Моделі перекладу: ситуаційна, семантично-трансформаційна. Переклад як засіб міжмовної і міжкультурної комунікації. Повний та інформативний переклад (реферативний і анотаційний); усний і письмовий; послідовний і синхронний; переваги і вади комп'ютерного перекладу.</p>
	<p>Тема 2. Процес перекладу (визначення поняття, моделі, способи перекладу, інструментарій)</p> <p>Перекладацький аналіз змісту і структури іншомовного тексту з метою глибшого його розуміння. Пошук точних еквівалентів у мові, перекладу для передачі значень і понять мови оригіналу.</p> <p>Редагування тексту перекладу – приведення тексту перекладу у відповідність до норм мови перекладу.</p> <p>Використання різноманітних словників і довідкової літератури, а саме: двомовні і одномовні словники, тлумачні, загальні, спеціальні, фразеологічні, словники скорочень, крилатих латинських сполучень, словники на електронних носіях; довідники за фахом, розмовники.</p>
	<p>Тема 3. Мова спеціальності та основні питання термінології</p> <p>Види спеціальної літератури: монографії, статті, підручники, довідники, тлумачні словники.</p> <p>Термінологічні особливості: терміни як науково-оброблені поняття; стандартність термінів; обов'язковість перекладу тільки одним терміном. Терміни, що не мають аналогів в мові перекладу.</p> <p>Роль контексту. Розходження в орфографії, що використовується в Британії і США. Фразеологічні особливості. Скорочення.</p>
	<p>Тема 4. Лексичні питання перекладу</p> <p>Лексична полісемія і проблема визначення контекстуального значення слів. Інтернаціональні слова та "несправжні друзі" перекладача. Неологізми. Передача власних та загальних імен (проблема їх транскрипції, транслітерації, перекладу). Інтернаціоналізми в мовах за фахом та їх передача на рідну мову. Скорочення та аббревіатури. Переклад ідіом та метафор.</p>

Продовження табл. 3.1.

1	2
---	---

<p>Змістовий модуль 1. Міжкультурні особливості перекладацької діяльності</p>	<p>Тема 5. Лексичні та граматичні питання перекладу Лексичні трансформації при перекладі. Зміна структури речення при перекладі. Переклад дієслів у пасивному стані, інфінітива та інфінітивних зворотів, дієприкметника та дієприкметникових, дієприслівників і дієприслівникових зворотів. Переклад форм умовного способу, емпатичних конструкцій, модальних дієслів.</p>
<p>Змістовий модуль 2. Практика перекладу</p>	<p>Тема 6. Переклад та реферування наукових текстів з економіки Відмінність стилю монографій, статей, підручників. Граматичні особливості: наявність складнопідрядних і складно-сурядних речень; чисельних атрибутивних груп в препозиції до іменника; широке використання пасивного стану та зворотів із не особовими формами дієслова; відсутність артиклів і т. ін. Використання запозичених слів або пояснення значень цих слів. Переклад наукових текстів з економіки, їх реферування, написання анотацій, резюме та наукових доповідей.</p> <p>Тема 7. Переклад банківської та біржової документації Типи банківської та біржової документації: звіти, виписки з поточних рахунків. Стандартизація документів. Ділова гра "Зустріч представника банку з клієнтом щодо отримання кредиту". Складання ділових листів: "Запит на видання кредиту, відповідь на запит про надання кредиту". Переклад та реферування газетної статті з економіки.</p> <p>Тема 8. Переклад документації фінансової звітності Типи фінансової документації: звіти, рахунки, сертифікати. Стандартизація документів. Порівняння структур фінансових звітів та балансів в країнах вивчаємих мов. Звіти незалежних аудиторів. Ділова гра "Обговорення ціни контракту. Умови розрахунків". Складання ділового листа: "Нагадування про затримку розрахунків та відповідь".</p> <p>Тема 9. Переклад комерційної документації, контрактів та угод, ділових листів Специфіка структури контрактів та угод. Документація при виконанні умов контракту та її переклад (загальні умови поставок, Incoterms, рекламації, умови розрахунків, коносаменти тощо).</p>

1	2
Змістовий модуль 2. Практика перекладу	Тренінг двостороннього письмового перекладу документації. Ділова гра, перегляд та опрацювання відеоряду: "Ведення переговорів та укладання договору". Складання листів: "Рекламація на поставку/якість продукту та відповідь на неї".
	Тема 10. Перекладацька діяльність на переговорах Специфіка перекладу в переговорах (послідовний, синхронний переклад). Психологічна та технічна підготовка до проведення переговорів і до усного перекладу. Тактика та методи ведення переговорів. Структура переговорів. Перекладацький тренінг. Особливості міжкультурної комунікації під час проведення переговорів, загальноприйняті культурно-етичні норми.

4. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	3
Змістовий модуль 1 Міжкультурні особливості перекладацької діяльності		
Тема 1. Завдання та методи перекладу. Сутність поняття "переклад". Основні види перекладу	Підготовка до практичних занять. Вивчення матеріалу, засвоєння нових слів і термінів. Виконання лексико-граматичних вправ на повторення та закріплення вивченого матеріалу (письмо, читання).	Презентація результатів. Словниковий диктант.

1	2	3
<p>Тема 2. Процес перекладу (визначення поняття, моделі, способи перекладу, інструментарій)</p>	<p>Підготовка до практичних занять. Вивчення матеріалу, нових слів і термінів, записаних на практичних заняттях за темою.</p>	<p>Загальна підготовка до практичного заняття. Виконання перевірочних завдань.</p>
<p>Тема 3. Мова спеціальності та основні питання термінології</p>	<p>Підготовка до практичних занять. Виконання лексико-граматичних вправ на повторення та закріплення вивченого матеріалу (читання, аудіювання за автентичними матеріалами згідно з рівнем групи).</p>	<p>Експрес-опитування. Презентація результатів.</p>
<p>Тема 4. Лексичні питання перекладу</p>	<p>Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення матеріалу, нових слів та термінів. Виконання лексико-граматичних вправ на повторення та закріплення матеріалу.</p>	<p>Експрес-опитування. Участь у дискусії. Перевірка перекладу.</p>
<p>Тема 5. Лексичні та граматичні питання перекладу</p>	<p>Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Економічні реалії країни, мову якої вивчають: виробництво, сільське господарство, економічні показники.</p> <p>Вивчення матеріалу, нових слів та термінів, записаних на практичних заняттях. Опис різноманітних графіків і діаграм.</p>	<p>Експрес-опитування. Участь у дискусії. Перевірка перекладу.</p>
<p>Змістовий модуль 2 Практика перекладу</p>		
<p>Тема 6. Переклад та реферування наукових текстів з економіки</p>	<p>Відмінність стилю монографій, статей, підручників для різного рівня студентів. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.</p> <p>Переклад наукових текстів з економіки, їх реферування, написання анотацій, резюме та наукових доповідей.</p>	<p>Експрес-опитування. Участь у дискусії. Перевірка перекладу.</p>

1	2	3
<p>Тема 7. <i>Переклад банківської та біржової документації</i></p>	<p>Підготовка до ділової гри "Зустріч представника банку з клієнтом щодо отримання кредиту". Складання ділових листів: "Запит на видання кредиту, відповідь на запит про надання кредиту". Переклад та реферування газетної статті з економіки.</p>	<p>Участь у діловій грі. Участь у дискусії. Перевірка перекладу.</p>
<p>Тема 8. <i>Переклад документації фінансової звітності</i></p>	<p>Підготовка до практичних занять. Підготовка до ділової гри "Обговорення ціни контракту. Умови розрахунків". Складання ділового листа: "Нагадування про затримку розрахунків та відповідь".</p>	<p>Участь у діловій грі. Участь у дискусії. Перевірка перекладу.</p>
<p>Тема 9. <i>Переклад комерційної документації, контрактів та угод, ділових листів</i></p>	<p>Підготовка до практичних занять. Підготовка до тренінгу двостороннього письмового перекладу документації. Ділова гра, перегляд та опрацювання відеоряду: "Ведення переговорів та укладання договору". Складання листів: "Рекламація на поставку/якість продукту та відповідь на неї".</p>	<p>Участь у діловій грі. Участь у тренінгу двостороннього письмового перекладу документації. Перевірка перекладу.</p>
<p>Тема 10. <i>Перекладацька діяльність на переговорах</i></p>	<p>Психологічна та технічна підготовка до проведення переговорів і до усного перекладу. Тактика та методи ведення переговорів. Структура переговорів. Підготовка до перекладацького тренінгу. Особливості міжкультурної комунікації під час проведення переговорів, загальноприйняті культурно-етичні норми.</p>	<p>Участь у перекладацькому тренінгу документації. Перевірка перекладу.</p>

5. Методи навчання

Під час викладання дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування на кожному занятті різноманітних навчальних технологій, таких, як: робота в малих групах; семінари-дискусії; мозкові атаки; презентації; методи Mind Mapping та "Шість кольорів для капелюха", ділові та рольові ігри; робота з аудіо- та відеоматеріалом, мультимедійні засоби; завдання творчого характеру. Залежно від тематики змістового модуля, рівня

сформованості компетентностей студентів, індивідуальних особливостей студентів та мовного середовища, викладач підбирає ту чи іншу навчальну технологію та методик організації навчання іноземної мови (наведено у таблиці 5.1.).

Таблиця 5.1

**Використання методик активізації процесу навчання
(семінарські та практичні заняття)**

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Змістовий модуль 1		
Міжкультурні особливості перекладацької діяльності		
Тема 1. Завдання та методи перекладу. Сутність поняття "переклад". Основні види перекладу	<p>Зміст поняття "переклад". Теорія перекладу як наука, його закони та методи. Моделі перекладу: ситуаційна, семантично-трансформаційна.</p> <p>Переклад як засіб міжмовної і міжкультурної комунікації. Повний та інформативний переклад (реферативний і анотаційний); усний і письмовий; послідовний і синхронний; переваги і вади комп'ютерного перекладу.</p>	Робота в малих групах, дискусії, презентації
Тема 2. Процес перекладу (визначення поняття, моделі, способи перекладу, інструментарій)	<p>Перекладацький аналіз змісту і структури іншомовного тексту з метою глибшого його розуміння. Пошук точних еквівалентів у мові, перекладу для передачі значень і понять мови оригіналу.</p> <p>Редагування тексту перекладу. Використання різноманітних словників і довідкової літератури, а саме: двомовні і одномовні словники, тлумачні, загальні, спеціальні, фразеологічні, словники скорочень, крилатих латинських сполучень, словники на електронних носіях; довідники за фахом, розмовники.</p>	Метод Mind Mapping Робота в малих групах, мозкові атаки.

1	2	3
<p>Тема 3. Мова спеціальності та основні питання термінології</p>	<p>Види спеціальної літератури: монографії, статті, підручники, довідники, тлумачні словники.</p> <p>Термінологічні особливості: терміни як науково-оброблені поняття; стандартність термінів; обов'язковість перекладу тільки одним терміном. Терміни, що не мають аналогів в мові перекладу.</p> <p>Роль контексту. Розходження в орфографії, що використовується в Британії і США. Фразеологічні особливості. Скорочення.</p>	<p>Метод Mind Mapping, робота в малих групах, мозкові атаки.</p>
<p>Тема 4. Лексичні питання перекладу</p>	<p>Лексична полісемія і проблема визначення контекстуального значення слів. Інтернаціональні слова та "несправжні друзі" перекладача. Неологізми. Передача власних та загальних імен (проблема їх транскрипції, транслітерації, перекладу). Інтернаціоналізми в мовах за фахом та їх передача на рідну мову. Скорочення та аббревіатури. Переклад ідіом та метафор.</p>	<p>Метод Mind Mapping, робота в малих групах, мозкові атаки.</p>
<p>Тема 5. Лексичні та граматичні питання перекладу</p>	<p>Лексичні трансформації при перекладі. Зміна структури речення при перекладі. Переклад дієслів у пасивному стані, інфінітива та інфінітивних зворотів, діє прикметника та дієприкметникових, дієприслівників і дієприслівникових зворотів. Переклад форм умовного способу, емфатичних конструкцій, модальних дієслів.</p>	<p>Робота в малих групах, мозкові атаки, симуляція, презентації, робота з аудіо- та відеоматеріалом</p>

1	2	3
Змістовий модуль 2 Практика перекладу		
Тема 6. Переклад та реферування наукових текстів з економіки	<p>Відмінність стилю монографій, статей, підручників для різного рівня студентів. Граматичні особливості: наявність складнопідрядних і складносурядних речень; чисельних атрибутивних груп в препозиції до іменника; широке використання пасивного стану та зворотів із не особовими формами дієслова; відсутність артиклів і т. ін. Використання запозичених слів або пояснення значень цих слів.</p> <p>Переклад наукових текстів з економіки, їх реферування, написання анотацій, резюме та наукових доповідей.</p>	Робота в малих групах, робота з аудіо- та відеоматеріалом.
Тема 7. Переклад банківської та біржової документації	<p>Види банківської та біржової документації: звіти, виписки з поточних рахунків. Стандартизація документів. Ділова гра "Зустріч представника банку з клієнтом щодо отримання кредиту". Складання ділових листів: "Запит на видання кредиту, відповідь на запит про надання кредиту". Переклад та реферування газетної статті з економіки.</p>	Робота в малих групах, мозкові атаки, дискусії, презентації, рольові ігри.
Тема 8. Переклад документації фінансової звітності	<p>Види фінансової документації: звіти, рахунки, сертифікати. Стандартизація документів. Порівняння структур фінансових звітів та балансів в країнах мов, що вивчаються. Звіти незалежних аудиторів.</p>	Робота в малих групах, мозкові атаки, дискусії, презентації, рольові ігри.

1	2	3
Змістовий модуль 2 Практика перекладу		
	Ділова гра "Обговорення ціни контракту. Умови розрахунків". Складання ділового листа: "Нагадування про затримку розрахунків та відповідь".	
Тема 9. Переклад комерційної документації, контрактів та угод, ділових листів	<p>Специфіка структури контрактів та угод. Документація при виконанні умов контракту та її переклад (загальні умови поставок, Incoterms, рекламації, умови розрахунків, коносаменти тощо).</p> <p>Тренінг двостороннього письмового перекладу документації.</p> <p>Ділова гра, перегляд та опрацювання відеоряду: "Ведення переговорів та укладання договору".</p> <p>Складання листів: "Рекламація на поставку/якість продукту та відповідь на неї".</p>	Робота в малих групах, мозкові атаки, дискусії, презентації, рольові ігри, робота з аудіо- та відеоматеріалом.
Тема 10. Перекладацька діяльність на переговорах	<p>Специфіка перекладу на переговорах (послідовний, синхронний переклад). Психологічна та технічна підготовка до проведення переговорів і до усного перекладу. Тактика та методи ведення переговорів. Структура переговорів.</p> <p>Перекладацький тренінг. Особливості міжкультурної комунікації під час проведення переговорів, загальноприйняті культурно-етичні норми.</p>	Робота в малих групах, мозкові атаки, дискусії, презентації, рольові ігри, робота з аудіо- та відеоматеріалом.

6. Рекомендована література

1. Коржавин А. В. Пособие по техническому переводу с французского языка. – М.: Высшая школа, 1977. – 320 с.
2. Миньяр-Белоручев Р. К. Общая теория перевода и устный перевод. – М.: Воениздат, 1990. – 237 с.
3. Слепович В. С. Курс перевода (английский ↔ русский язык). Translation Course (English ↔ Russian) В. С. Слепович. – 3-е изд., доп. – Мн.: Тетра – Системс, 2003. – 320 с.
4. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. – Heidelberg, 1993. – 343 S.
5. Newmark P. Approaches to Translation. – Oxford, 1981. – 259 p.
6. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen. — Heidelberg, 1995. – 284 S.
7. Eismann V. Wirtschaftskommunikation Deutsch – Berlin-München-Wien-Zürich-New York: Langenscheidt, 2004. – 185 s.
8. Buscha A., Linthout G. Geschäftskommunikation. – Ismaning, Max-Huber-Verlag, 1997. – 159 S.